

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені К. Д. УШИНСЬКОГО»
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ,
СПОРТУ ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ**

**КАФЕДРА ТЕОРІЇ І МЕТОДИКИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ТА СПОРТИВНИХ ДИСЦИПЛІН**

**СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ,
СПОРТУ ТА ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ**

**МАТЕРІАЛИ VIII МІЖНАРОДНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
17-18 жовтня 2024 року**

Одеса
Букаєв Вадим Вікторович
2024

УДК 370.15+371.302.81+613
C916

*Друкується згідно з рішенням Вченої ради Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»*

Протокол № 4 від 31 жовтня 2024 р.

Дразіна Є. В. кандидат наук з фізичного виховання та спорту, завідувач кафедри теорії і методики фізичної культури та спортивних дисциплін Університету Ушинського – голова оргкомітету;

Башавець Н. А. доктор педагогічних наук, професор кафедри теорії і методики фізичної культури та спортивних дисциплін Університету Ушинського – заступник голови оргкомітету;

Р. Урбан, професор, Голова вченої ради Інституту фізичної культури Щецинського університету (Польща);

М. Крету, професор, факультет фізичного виховання та спорту, Університет Пітешті (Румунія);

Афтімічук О. Є. доктор педагогічних наук, професор. ДУФВіС (м. Кишинів, Молдова);

Ігнатенко С. О. кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики фізичної культури та спортивних дисциплін Університету Ушинського;

Ковальова Т. М. викладач кафедри теорії і методики фізичної культури та спортивних дисциплін Університету Ушинського;

Воробйова С. В. лаборант кафедри теорії і методики фізичної культури та спортивних дисциплін Університету Ушинського

Рецензенти:

Соколова Ганна Борисівна – доктор психологічних наук, професор, професор кафедри дефектології та фізичної реабілітації, директор навчально-наукового інституту фізичної культури, спорту та реабілітації

Пільова Світлана Георгіївна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри кіберпсихології та реабілітації, Державного університету інтелектуальних технологій і зв'язку

Сучасні проблеми фізичного виховання, спорту та здоров'я людини :
C916 матеріали VIII інтернет-конференції. м. Одеса, 17-18 жовтня 2024 р.
Одеса. : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2024. 134 с.

У збірнику матеріалів конференції розглянуті всебічні аспекти організації занять з фізичного виховання, спорту і здоров'я людини.

At the conference proceedings are considered comprehensive aspects of physical education and sports.

УДК 370.15+371.302.81+613.7

© Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського», 2024

Подгорна В. В., Бєсєда В. В., Крапивченко С. І. КОМПЛЕКСНА МЕТОДИКА КОРЕКЦІЇ ПОРУШЕННЯ ПОСТАВИ У ДІТЕЙ 7-8 РОКІВ.....	93
Подгорна В. В., Масленніков В. В. ПЕДАГОГІЧНІ ОСНОВИ ФІЗИЧНОГО САМОВИХОВАННЯ.....	97
Степанчук В. О., Форостян О. І. ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ.....	100
Талєб М., Форостян О. І. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДІ.....	103
Тодорова В. Г., Бундзяк С. А. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА ВИХОВАННЯ РІВНОВАГИ ЗАСОБАМИ КЛАСИЧНОЇ ХОРЕОГРАФІЇ У ДІВЧАТ, ЯКІ ЗАЙМАЮТЬСЯ АЕРОБНОЮ ГІМНАСТИКОЮ.....	106
Тодорова В. Г., Вершигора Є. О. БІОЛОГІЧНА ПОТРЕБА ЛЮДИНИ В РУХОВІЙ АКТИВНОСТІ ТА МЕХАНІЗМ ОЗДОРОВЧОЇ ДІЇ ФІЗИЧНИХ ВПРАВ.....	109
Тодорова В. Г., Казанжі Г. І. ЗАСОБИ ВІДНОВЛЕННЯ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ БОРЦІВ.....	113
Тодорова В. Г., Наумов О. Д. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ФІЗИЧНИХ ЯКОСТЕЙ ШКОЛЯРІВ ПІД ЧАС ЗАНЯТЬ В СЕКЦІЇ БОКСУ.....	117
He Baofeng¹, Kovalyova T. M.² TECHNOLOGIES AND INNOVATIONS IN THE DEVELOPMENT OF CHINESE FOOTBALL.....	121
Цзяо Женьчао¹, Кучеренко Г. В.², Дразіна Є. В.³ ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНИХ ФОРМ ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ВИРІШЕННІ ПРОБЛЕМИ ДЕФІЦИТУ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	124
Цзі Цінчен¹, Ігнатенко С. О.² ПРОФІЛАКТИКА ТРАВМАТИЗМУ ПІД ЧАС ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ.....	126
Орлов О. І. ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ ІНТЕРЕСУ В СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДО ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗА НАПРЯМОМ «ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ».....	129

Попередження спортивного травматизму засноване на принципах профілактики ушкоджень з урахуванням особливостей окремих видів спорту.

Використовуючи досвід економічно розвинених країн світу можна запропонувати єдиний алгоритм обробки інформації щодо статистичних даних травматизації спортсменів. Результати роботи повинні в подальшому використовуватися для координованої роботи між спортсменом, тренером, лікарем, фізіотерапевтом і всією командою, що забезпечує спортивний захід для зменшення травматизації в спорті.

Перспективи подальших досліджень вбачаються в більш ґрунтовному дослідженні етіології виникнення спортивних травм та розробці методичних рекомендацій для їх попередження.

Література:

1. Биба Л. М., Бабанін О. О. Спортивний травматизм під час занять фізичною підготовкою і його профілактика. Методичний посібник. Ужгород, 2010. 52 с.
2. Біргер О. Спортивний травматизм. Лікування і профілактика. Легка атлетика. 2014. 5. С. 44-45.
3. Грейда Б. П. Причини виникнення, профілактика і спортивних травм. Луцьк: Вид-во «Волинська обласна друкарня», 2014. 272 с.
4. Грибан Г. П. Правила техніки безпеки, профілактики спортивного травматизму і надання першої допомоги на заняттях з фізичного виховання, спортивних тренуваннях і фізкультурно-масових заходах. Житомир: ДАЕУ, 2015. 124 с.
5. Денисовець А. П., Пилипчук П. Б. Попередження травматизму у спортивній діяльності. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наукових праць за ред. О. В. Тимошенка. Київ: Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2021. 10 (141) 21. С.46-48.

ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ ІНТЕРЕСУ В СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДО ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗА НАПРЯМОМ «ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ»

Орлов О.І.

Державний податковий університет, Україна

Актуальність. Одним з важливих напрямів розвитку сучасного суспільства є постійне зростання ролі фізичної культури та спорту у формуванні високоосвіченої особистості. Тому навчання студентів в університетах має слідувати цьому стратегічному напрямку формування сучасного демократичного

і здорового як морально, так і фізично, суспільства [1]. Ми будемо незалежну державу в умовах науково-технічної революції, і наука в наші дні входить в усі сфери існування суспільства. Термін «науковий» стає широко поширеним, все частіше миготить у потоці різноманітної друкованої, комп'ютерної та усної інформації. Все ширше у наше життя входять такі поняття як науковий експеримент, наукове передбачення, наукова організація праці, наукове обґрунтування [2]. Наукове знання, яке спочатку вплетене в реальну тканину життя, в подальшому приходить до стадії виділення науки з реального практичного досвіду, і відбувається поступове перетворення її у відносно самостійну форму людської діяльності [3].

В той же час у наукових роботах можна побачити твердження на кшталт того, що сучасна наука молодшає, наука стає все більш молодіжною, тоді як фізична культура та спор виконує важливі соціальні функції щодо оптимізації фізичного стану населення, організації здорового способу життя, підготовки до життєвої практики. Це й обґрунтовує актуальність підготовки майбутніх фахівців у сфері фізичної культури і спорту, які б здійснювали свою практичну діяльність з урахуванням вимог і постулатів сучасної академічної і прикладної науки.

Фізична культура є важливим засобом підвищення соціальної і трудової активності людей, задоволення їх моральних, естетичних та творчих запитів, життєво важливої потреби взаємного спілкування, розвитку дружніх стосунків між народами і зміцнення миру на планеті [4].

Ступінь вираження як духовної, так і матеріальної, форм прояву фізичної культури залежить від рівня розвитку суспільства (соціального, політичного, економічного, наукового, духовного тощо), а також наявності та стану матеріальної бази (стадіонів, басейнів, спортивних кортів і майданчиків, залів, палаців, спортивних приладів та інвентарю, спортивної форми тощо) [4]. Структура фізичної культури студентів включає три відносно самостійних блока: фізичне виховання, студентський спорт і активне дозвілля. Для діяльності студентів у сфері фізичного виховання пріоритетними є освітні аспекти [5].

Існуючі погляди на проблему показують, що суспільству потрібно від вченого не формалізоване і схоластичне знання, а видобуток нових знань, поповнення людської світової скарбниці прогресивними ідеями, теоріями, фактами, доцільністю введення у фізичну культуру та спорт прогресивних технологій та гіпотез.

Метою фізичної освіти є задоволення об'єктивної потреби студентів в освоєнні системи спеціальних знань, придбанні професійно значущих умінь і навиків. До кола обов'язків фахівців, що здійснюють професійну діяльність у сфері студентської фізичної культури, належить проведення заходів щодо формування потреб студентів у здоровому способі життя і самовдосконаленні. Гуманістична спрямованість педагогічного процесу припускає доцільну інтеграцію біологічних і соціальних потреб, інтелектуальних і етичних аспектів при реалізації генетично обумовлених природних завдатків кожного студента впродовж його навчання у закладі вищої освіти (ЗВО). Таким чином,

створюються об'єктивні передумови до подолання однобічності і фрагментарності підготовки в ЗВО фахівців сфери фізичної культури і спорту, додання педагогічному процесу комплексного, цілісного, характеру. Об'єктивним критерієм ефективності цього концептуального підходу є істотне скорочення термінів соціально-психологічної адаптації студентів до навчання у закладах вищої освіти, їх врівноваженої зацікавленості й соціальної активності, якісне підвищення навчально-пізнавальної продуктивності та рівня духовності особи кожного студента. Ще створена багато років тому гуманістична педагогічна система видатного вітчизняного педагога В.О. Сухомлинського (1917-1970 рр.) повністю підпорядкована ідеї формування фізично та духовно здорової, активної особистості: «Якщо виміряти всі мої турботи і тривоги про дітей, то добра половина їх – про здоров'я», – так писав цей видатний педагог. Він був переконаний, що духовне життя дитини, підлітка, дорослого – їх інтелектуальний розвиток, мислення, пам'ять, увага, почуття, воля – великою мірою залежить від «гри» та «фізичних сил». Збереження і примноження сутнісних нахилів дітей і, особливо, підлітків та студентської молоді В.О. Сухомлинський визначав чи не найпершим обов'язком батьків і педагогів. Відзначимо, що висловлені положення, які випереджали свій час, і нині не втрачають актуальності.

Водночас наукові дані свідчать, що на сучасному етапі, як і раніше, гостро стоїть питання якості освіти, де закладається база для набуття знань, у вигляді вміння проводити дослідження стану здоров'я людини. Впровадження таких заходів дало змогу коригувати заняття фізичними вправами, що надалі вплинуло на розвиток спортивної індустрії. Звичайно, виникають протиріччя в умінні аналізувати минулі події та факти, логічно вибудовувати ланцюг покрокового шляху до досягнення успіхів. Як відзначають багато дослідників, саме той, хто здобуває більше нових знань, у суспільстві цінується вище, ніж учений.

Актуальність, соціальна значущість та недостатній рівень розробки зазначеної проблеми стали і підґрунтям, і метою нашого дослідження: визначення ефективності навчального процесу у формуванні в майбутніх спеціалістів фізичної культури та спорту зацікавленості до педагогічної діяльності, педагогічної творчості та освіченості.

Методи дослідження. Для досягнення мети були використані такі методи дослідження:

теоретичні: теоретичний аналіз та узагальнення методологічної, психолого-педагогічної та навчально-методичної літератури, систематизація наукових даних, узагальнення досвіду практики, порівняння різних поглядів на досліджувану проблему, аналіз змісту навчальних програм, посібників та підручників з метою з'ясування глибини розвідки досліджуваної проблеми;

емпіричні: педагогічні спостереження для цілеспрямованого сприйняття окремих сторін процесу навчання та виховання; методи опитування з метою отримання інформації про якість матеріалу, що викладається, доступність до інших джерел, думки студентів (бесіда, інтерв'ю, опитування).

Результати дослідження. Головні концептуальні положення, на яких базувалося наше дослідження, полягали в тому, що діяльність ЗВО

фізкультурного та спортивного профілю спрямована на підготовку й виховання фізкультурних кадрів, впровадження форм і методів агітаційно-пропагандистської роботи з питань здорового способу життя як одного з факторів покращення суспільного здоров'я, присвячена організації занять фізичною культурою та спортом і проблемам міжнародного спортивного руху.

Як відомо, упродовж 2010-2014 рр. багато країн пострадянського простору офіційно приєдналися до Болонської декларації та вступили в нову еру наукових досліджень у галузі фізичної культури та спорту. Внаслідок цих змін: здійснено перехід на трирівневу модель підготовки фахівців «бакалавр – магістр – доктор філософії»; здійснюється розробка модульних освітніх програм, силабусів, тощо, відповідно до Дублінських дескрипторів; створені Національні рамки кваліфікацій; за основу перезаліку залікових одиниць у ході академічної мобільності студентів прийнятий ECTS (European Credit Transfer System); здійснюється запровадження внутрішньоуніверситетських систем забезпечення якості освіти та залучення до зовнішньої оцінки діяльності ЗВО студентів і роботодавців і створюється широка база експертів з їх числа.

Успішність будь-яких заходів у галузі фізичної культури, а також ефективність фізкультурно-спортивних занять, значною мірою залежатимуть від складу відповідних фахівців, рівня їхньої професійної підготовки, ставлення до справи. Особистість викладача, його авторитет перед студентами відіграють величезну роль у досягненні цілей навчання, і більш значною мірою – виховання. Зростання авторитетності викладача може різко підвищувати рівень сприйняття інформації, що передається студентам; при цьому включаються механізми навіювання, коли переконання, в даному випадку ставлення до цінностей фізичної культури, формуються навіть без належного аргументування.

У той же час державна політика у сфері фізичної культури та спорту передбачає віднесення до професійних здібностей викладача – фахівця з фізичної культури – такі характеристики, як педагогічна спрямованість й прагнення досконалості у своїй професійній діяльності, які впливають згодом на: підготовку до процесу фізичного виховання та заняття спортивною діяльністю; практичну діяльність на лекції, семінарі або тренувальному занятті; контроль ефективності педагогічного процесу.

Таким чином, проведений теоретичний аналіз та емпіричні дослідження підтвердили, що досягнення мети та ефективність підготовки спеціалістів у галузі фізичної культури та спорту залежить від багатьох факторів педагогічного процесу: планування, методичної послідовності, обсягу навчальної дисципліни, кількості та обсягу спеціальних предметів, матеріально-технічної бази ЗВО. Виявлено, що критерії оцінювання ефективності навчально-тренувальної та змагальної діяльності багато в чому зумовлені використанням засобів і методів навчання та контролю (поточного, оперативного, етапного) як інструменту управління, що дозволяє покращувати взаємозв'язок між учителем і учнем (спортсменом і тренером) та на цій основі підвищувати рівень фізичної та функціональної підготовленості, про що свідчать численні наукові публікації.

З метою формування інтересу в студентській молоді до педагогічної

діяльності, а також прагнення до науково-педагогічної творчості, вважаємо за доцільне у розгляді питання щодо внесення наступних пропозицій до планування навчального процесу ЗВО:

- ввести з 2 семестру першого курсу навчальну дисципліну «Спортивна метрологія», вид контролю «залік»;
- доцільним є введення у 3 семестрі на другому курсі навчальної дисципліни «Біомеханіка фізичних вправ», вид контролю – єдиний іспит з навчальних дисциплін «Спортивна метрологія» та «Біомеханіка фізичних вправ»; у 4 семестрі запровадити навчальну дисципліну «Основи науково-дослідної діяльності», вид контролю – усний іспит;
- ввести у 5 та 6 семестрах третього курсу навчальну дисципліну «Теорія і методика фізичної культури та спорту», вид контролю – тестування у 5 семестрі та усний іспит – у 6 семестрі;
- проводити педагогічну практику у дошкільних навчальних закладах студентів

ЗВО за напрямом «Фізична культура і спорт» на третьому курсі (6 семестр). Також, під час навчання в університетах, на факультетах і кафедрах фізкультурно-спортивного профілю доцільно запровадити такі форми контролю як залік та усний іспит, практикувати написання студентами науково-методичних і наукових праць: на 2 курсі – мінімум одного реферату; на 3 курсі – курсової роботи; в 7 семестрі на 4 курсі – есе. Для мотивації студентів до процесу навчання та прагнення до педагогічної творчості слід розширювати в закладах вищої освіти фізкультурно-спортивного профілю та створювати на факультетах і кафедрах фізичної культури та спорту студентські науково-дослідні лабораторії з можливістю проводити дослідження у сфері фізичної культури та спорту.

Література:

1. Білоусова Л.І., Кисельова О.Б. Технологія формування у майбутніх педагогів компетентності самоосвіти з використанням потенціалу інформаційно-навчального середовища. Інформаційні технології в освіті. Херсон, 2009. Вип. III. С. 11–20.

2. Onyshchenko S. Conditions for improving the professional competence of a teacher of energy disciplines based on modern information technologies. Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки, 2023. Вип.1. С. 147–153.

3. Юшко О., Боренко Н., Азаренкова Л. Витоки педагогічної майстерності. Наука. Молодь. Спорт, 2018. Вип. 22. С. 218–223.

4. Козловська Світлана. Фізична культура та спорт у сучасному суспільстві. Наука. Освіта. Молодь, 2023. Вип. 2. С. 110–112.

5. Фізична культура у сучасному суспільстві [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.refine.org.ua/pageid-4478-1.html>

6. Бандурка А.В., Воронько С.О. Генеза ідей формування здорового способу життя особистості у вітчизняній педагогічній думці радянської доби. Проблеми та перспективи розвитку фізичного виховання, спорту і здоров'я людини: Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції. Полтава, 23-24 квітня 2020 р. Полтава: Сімон, 2020. С. 3–6.